

Tuinpark Nieuwe Levenskracht Amsterdam

December 2024

Het Contact

** Gijs en Walter reiken prijs voor de hoogste zonnebloem uit *
* Appelazijn recept * Tijd om weer eens flink te snoeien * Kerstbingo **

Het Contact, Tuinpark Nieuwe Levenskracht
Voorlandpad 21, 1098 TZ Amsterdam
bestuur@tuinparknlk.nl
www.tuinparknieuwelevenskracht.nl

Belangrijke informatie

Het bestuur

- Maarten Jongenelen, voorzitter/
tuintransfers
- Anna ten Bruggencate, secretaris
- Peter Voortman, penningmeester
- Hans Koenders, declaraties/plaats-
vervangend penningmeester
- Els de Does, algemeen bestuurslid/
sociaal contactpersoon

Contactgegevens

bestuur@tuinparknlk.nl
Voorlandpad 21
1098 TZ Amsterdam
www.tuinparknieuwelevenskracht.nl

Sociaal contactpersoon

Els de Does (elsdedoes@gmail.com)

Vragen aan het bestuur

Deze worden besproken in de **bestuursvergadering** die iedere eerste zaterdag van de maand wordt gehouden. Vragen dienen uiterlijk de woensdag vóór de vergadering ingeleverd te zijn via bestuur@tuinparknlk.nl

Vragen voor het **inloopspreekuur** kunnen ook van tevoren via bestuur@tuinparknlk.nl gesteld worden. Handig, dan kan het bestuur er vast naar kijken en kunt u sneller antwoord krijgen. Inleveren uiterlijk de woensdag vóór de vergadering. Het inloopspreekuur is iedere eerste zaterdag van de maand vanaf 12:00 uur. Uitzondering: maart en september, dan is het de eerste zaterdag van de maand om 11:00 uur, omdat in deze maanden nieuwe tuinders zich kunnen inschrijven vanaf 11:30 uur.

De bestuursmail wordt niet iedere dag gelezen. Wij zijn allemaal vrijwilligers dus is er niet steeds iemand beschikbaar. Houd daar rekening mee als je een plan wilt indienen, een speciale vraag hebt of iets dergelijks.

NB Whatsapp-groep 'Ditjes en Datjes NLK' is geen officieel kanaal voor vragen aan het bestuur.

Bond van Volkstuinders

Tuinpark Nieuwe Levenskracht is opgericht in 1933 en een afdeling van de Bond van Volkstuinders, Volendammerweg 301, 1027EA Amsterdam. Zie www.bondvanvolkstuinders.nl

EERSTE HULP BIJ ONGELUKKEN

Tuin 136
Antoinette de Jong
EHBO & BHV

Tuin 30
Lonneke Ketelaar
Arts / EHBO

Politie: 0900 – 8844

Levensbedreigend: 112

Het Contact

Van de redactie

Geen Contact ontvangen? Dan is deze mee te nemen in het Winckeltje (van april-september) of in de kantine.

Heeft u een mooie foto of heeft u iets meegemaakt op de tuin wat u met uw medetuinders wilt delen? Of heeft u wellicht andere kopij? Mail dan uw bijdrage naar: redactiehetcontact@gmail.com

**Deadline volgende Contact:
maandag 3 maart 2025**

Veel leesplezier!
Annemarie van Bolhuis en Chiel Schuil

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en artikelen te weigeren dan wel te redigeren of in te korten.

Foto's graag apart van de tekst inleveren via de mail, het liefst met een minimale grootte (resolutie) van 1 MB (= 1000 KB). Foto's met minder KB en zorgen voor minder scherpe foto's in Het Contact.

Foto's: Henk Janssen (voorkant, onder en rechts)

Inhoudsopgave

- 2 Belangrijke informatie
- 3 Van de redactie
- 4 Uit de bestuurskamer
- 6 Water afsluiten voor de winter
Water aansluiten in het voorjaar
Melden van schades
- 7 Tijd om weer eens flink te snoeien
Kerstbingo
- 8 Welkom nieuwe tuinders
Drie fases van de zijdeplant
- 10 Gijs en Walter reiken prijs voor de
hoogste zonnebloem uit
- 11 Terug- en vooruitkijken met de
werkgroep Flora en Fauna
- 12 Appelazijn recept
- 13 Kort staan de dagen
- 14 Boomgaardnieuws
- 16 Stekkies

Uit de bestuurskamer

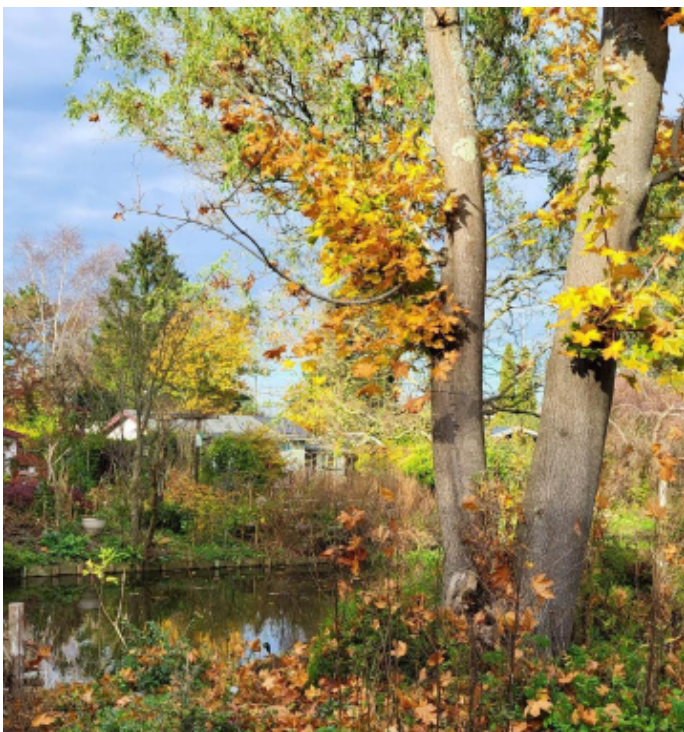
De herfst is nu toch echt begonnen. Mist, grijze dagen en regen. Maar ook waren er een paar hele mooie dagen die veel tuinders naar de tuin lokten om daar te snoeien of te klussen aan hun tuinhuis.

November is traditioneel de maand van de na-jaars-ALV (Algemene Ledenvergadering). Die werd wederom goed bezocht. Ruim 50 leden plus 'aanhang' zorgden voor een volle en gezellige kantine.

Helaas moesten we afscheid nemen van penningmeester Robert Gangelhof. Hij heeft ervoor gekozen zijn functie neer te leggen wegens te drukke werkzaamheden. Hierdoor kon Robert niet meer de aandacht geven aan Nieuwe Levenskracht waarvan hij vindt dat nodig is. Op zijn bekende verhelderende manier leidde hij ons allemaal door de Begroting 2025 en het Meerjarenonderhoudsplan (dit woord onthouden voor Wordfeud!). De begroting werd met applaus aangenomen.

Voorzitter Maarten Jongenelen bedankte Robert voor zijn inzet. Robert vertelde dat hij afscheid nam met gemengde gevoelens, omdat hij het werk graag doet maar het niet kan doen zoals hij wil. Hij bedankte iedereen voor de ondersteuning en interesse.

Gelukkig hebben we meteen een opvolger. Peter Voortman is dit jaar op de tuin gekomen maar

voelt zich al meteen verbonden met ons park. Hij heeft veel ervaring met cijfers en wil zijn kennis graag inzetten voor Nieuwe Levenskracht. Op de ALV werd hij met meerderheid van stemmen gekozen. Welkom Peter!

Op de ALV stond onder andere het onderwerp 'veiligheid' op de agenda. Maarten Jongenelen gaf een aantal verbeterpunten, zoals het snoeien van laaghangende takken voor doorgang van hulpdiensten, geen brandbare spullen bij je tuinhuis bewaren, bij in- en uitrijden van de parkeerplaats opletten of buitenstaanders niet 'meeliften'.

Een punt van aandacht: wanneer je iets wil opladen bij de oplaadpunten op het park, moet je erbij blijven en niet ondertussen ergens anders zijn! In de bestuursvergadering is gesproken over een proef met een afvalcontainer aan het begin van het seizoen. Tuinders hebben dan vaak de behoefte om grote schoonmaak te houden en oude tuinstoelen en dergelijke weg te gooien. De gewone afvalcontainer is daar niet voor bedoeld natuurlijk.

Bij het verschijnen van deze Het Contact is waarschijnlijk het water al afgesloten. Daar is geen vaste datum voor te geven want het is afhankelijk van het weer. Hopelijk gaat het deze winter weer eens vriezen.

Bij de ALV kwamen een paar punten van de agenda van de Bondsvergadering (7 december 2024) aan de orde waarover gestemd moest worden. Een aantal daarvan betreft 'houtstook' en vuurgebruik op de tuin.

Een ander punt is het toevoegen van nieuwe termen aan de Reglementen van de Bond, zoals 'goed tuinderschap' en 'actief tuinieren'. Alle stempunten zijn bij meerderheid van stemmen aangenomen. Er kwamen wat vragen over hoe het zit met stemmen namens NLK bij de ALV van de Bond van Volkstuinders.

In Het Contact van december 2023 stond in Uit de bestuurskamer het volgende:

Als er over een bondsonderwerp in onze ALV is gestemd dan stemmen onze afgevaardigden volgens de uitkomst van deze stemming. Als er een ander onderwerp naar voren wordt gebracht tijdens de Bonds-ALV waarover niet is gestemd dan mogen de afgevaardigden stemmen zoals zij denken dat goed is voor NLK.

De twee afgevaardigden naar de ALV worden voor drie jaar gekozen door de ALV en mogen als zij zelf niet kunnen een vertegenwoordiger aanwijzen. Voor

deze gelden dan dezelfde stemregels. Daarnaast wordt er ook altijd één bestuurslid afgevaardigd namens het bestuur.

Vertegenwoordigers van NLK bij de Bondsvergadering zijn: Hendrikje Veerman (tot en met 2024), Sander Vriens en Jaap van der Veen.

Er is afgelopen seizoen veel moois gerealiseerd op Nieuwe Levenskracht en het programma voor volgend seizoen staat alweer in de steigers. Een aantal commissies gaf bij de ALV een terugblik op 2024 en keek vooruit naar 2025.

Zoals de dit jaar gestarte werkgroep Flora en Fauna, de Jeugdcommissie die met ouders gaat bespreken waaraan behoefte bestaat en de Kwekerijcommissie die toelicht wat de status van de plannen is.

De aanwezige vertegenwoordiger van de Bond – Henk Gossink – liet na afloop van de vergadering weten getroffen te zijn door de positieve energie. Een mooi compliment om dit stukje mee af te sluiten.

Het bestuur wenst alle tuinders en hun naasten een goede gezondheid en gezellige feestdagen. Graag zien we iedereen op de nieuwjaarsreceptie op zondag 5 januari 2025!

Anna ten Bruggencate,
secretaris bestuur

Wij wensen iedereen gezellige feestdagen en een heel mooi 2025. Graag zien we iedereen op de nieuwjaarsreceptie op zondag 5 januari 2025!

Water afsluiten voor de winter

De hoofdkraan van het tuinpark is dichtgedraaid. Het bestuur heeft je daarvan een bericht gestuurd. Op je eigen tuin moet je ook het water afsluiten. Ga als volgt te werk:

- Draai, voor de vorst invalt, de hoofdkraan in de waterput dicht.
- Open dan het aftapkraantje in de waterput.
- Draai in het huisje één kraan / tappunt open en blaas (met de mond of een pomp) de leiding door. Herhaal dit bij elk tappunt.
- Draai alle kranen weer dicht.
- Vergeet niet het waterreservoir van het toilet leeg te maken.
- Denk ook aan het aftappen van de geiser.
- Sluit elk tappunt en ook het aftapkraantje in de waterput.
- Strooi wat zout in het achter gebleven water van de toiletput. Dit voorkomt bevriezing.

Water aansluiten in het voorjaar

- Controleer, voordat u de hoofdkraan open draait of al uw tappunten gesloten zijn, evenals het aftapkraantje in uw waterput.
- Draai de kraan in uw waterput open.
- Draai daarna, een voor een, de tappunten open tot er water komt. Hierdoor verdwijnt

de lucht uit de leidingen.

- Controleer of er geen lekkages zijn. Dit voorkomt waterverlies (spaart dus geld) en voor u een hoop narigheid.

Waterputten en kranen vallen onder het parkbeheer. Dit houdt in dat NLK de kranen kosteloos levert en dat de tuinders in overleg met de technische (water) commissie deze installeert en/of controleert. Door wie ze uiteindelijk worden geïnstalleerd is niet van belang, maar de aanleg moet wel een week voor de aansluiting worden gecontroleerd door onze watercommissie.

MELDEN VAN SCHADES:

Glasschades, Inbraak-/diefstal-vandalismeschades en brand-/stormschades

(hang dit kaartje zichtbaar op)

Uitsluitend glasschades:

Aan Glasherstel, telefonisch, telefoonnummer 0229-283362 of anders aan het bestuur middels schadeaanvraagformulier van Zicht (zie www.bondvanvolkstuinders.nl)

Inbraak-/diefstal-/vandalisme-/brand-/storm-/overige verzekerde schades:

Middels schadeaanvraagformulier in te dienen per mail of post aan het bestuur van uw tuinpark of via Mijn Tuin.

Bij **spoedeisende zaken**: telefoonnummer 088-0209303

Tijd om weer eens flink te snoeien

Foto's van Simon Buisman

Zin in de traditionele NLK

Kerstbingo ?

Dat kan!

Op zondag 22 december zetten wij alles klaar en gaan wij er een feest van maken.

Om 12:00 uur gaat de kantine open en om 13:00 uur start de bingo.

Kom gezellig langs, er zijn weer leuke prijzen te winnen.

En de kantine is mooi versierd, dus een bezoekje waard.

Welkom nieuwe tuinders

We verwelkomen Kitty Versteegen en Raimond Wouda en hun 3 kinderen.

Op de valreep van het tuinseizoen is er toch nog een tuin overgedragen, tuin 74 in de Meidoornlaan.

Het is een zachte miezerige dag eind oktober als we ons in mijn tuinhuis installeren voor dit interview, kachel aan en kopje thee erbij.

Kitty en Raimond zijn volop bezig in de tuin en het aanpakken van hun huisje moet nog een jaartje wachten.

Willen jullie jezelf voorstellen

Kitty: Raimond en ik zijn 32 jaar samen. We kennen elkaar van de Kunstacademie Den Haag, richting fotografie. De fotografie heb ik losgelaten en na vele omzwervingen ben ik terecht gekomen in het primair onderwijs. Ik ben begonnen in Landsmeer. Daar maakte ik onderdeel uit van de tuinwerkgroep. We onderhielden de tuin, samen met ouders en de leerlingen.

Ik heb een fascinatie voor hoe dingen groeien en wat er dan uitkomt. Je moet veel geduld hebben en dan nog kan het misgaan of loopt het anders dan je had gehoopt. Dat groeiproces wil ik de leerlingen graag meegeven. De kinderen uit mijn groepen weten waar de groentes vandaan komen. Ik werk nu in de onderbouw van Montessori-school de Amstel in Amsterdam.

Raimond: ik ben geboren in Amsterdam Noord en ben documentair fotograaf. Ik heb twee grote doorlopende thema's waar ik aan werk, Amsterdam en het sociale leven op de middelbare school. Een project eindigt meestal in een fotoboek en/of een tentoonstelling.

Kitty: hij heeft een mooi boek gemaakt over Tuindorp Oostzaan. Raimond: daarnaast geef ik les op de Kunstacademie in Den Haag. Daar werk ik met studenten van over de hele wereld en het is een feest om met de studenten te werken.

We hebben 3 dochters. Yonah van 21, studeert en is het huis uit. Wende van 19 heeft een tussenjaar

en gaat reizen in Oost-Azië met haar vriend. Minke van 15 zit nog op de middelbare school.

Waarom een tuin en waarom NLK?

Kitty: ik heb altijd gezegd dat ik een tuin wilde, maar sinds mijn studententijd wonen we boven. We wonen nu op het Mariotteplein.

Ik kom uit de bollenstreek en had vroeger allerlei baantjes in de kassen; rozen pluizen, stek steken, bollen poten in bakjes of in de volle grond. Daar ben ik mee opgegroeid en misschien is daar mijn liefde voor een tuin ontstaan.

Onze dochters hockeyen hier achter en ik liep vaak met de hond langs het paadje achterom. Dan dacht ik 'wat een mooie plek'. Alles komt hier samen, de sportvelden, het groen.

Dat gaat eigenlijk al terug naar 2006 en zo is de basis gelegd voor NLK. In 2018 besloot ik 'en nu ga ik me inschrijven'.

We zijn vorig jaar al uitgenodigd voor een aantal bezichtigingen, maar toen kwam het ons niet zo

goed uit omdat we thuis aan het verbouwen waren. Er zat toen ook nog geen tuin bij waar we beiden echt een goed gevoel bij hadden.

Waarom hebben jullie dat bij deze tuin wel?

Kitty: toen we hier de eerste keer kwamen kijken was alles overwoekerd. Het grasveld was een rietbosje geworden en daar heb ik nog doorheen gebanjerd. Er viel heel veel te ontdekken. We hadden allebei hetzelfde: dit voelt goed, deze tuin is het, hier gaan we voor! Andere tuinen hadden altijd wel een punt van discussie.

Raimond: bij de meeste tuinen die we vorig jaar bezichtigd hadden moest er ook veel gebeuren, maar als het goed voelt kost het geen moeite. Dan wil je investeren en aan de slag.

Het was duidelijk dat de tuin behoorlijk aandacht tekort was gekomen. Ondanks de verwilderde tuin die we de eerste keer aantreffen, kun je in de basis zien dat hier met liefde aan gewerkt is in het verleden.

Wat zijn jullie plannen met de tuin?

Puin ruimen en daarna weer opbouwen. En zoals onze buurvrouw Rita zei 'in kleine stapjes'.

Elke keer als we komen doen we kleine miniprojectjes, zoals het pad beloopbaar maken. En dat werkt. Dat je ziet dat er wat gebeurd is als je weggaat. Dat maakt het behapbaar. De tuin is al helemaal omgespit en we gaan ook nog frezen. Peter (Gerrits) gaat ons leren hoe dat moet.

Dan gaan we het afdekken en in het voorjaar wordt het grasveld ingezaaid. Dan gaan we kijken wat er zoal opkomt en maken we plannen voor de paden en de borders. Maar nu eerst het riet en de bramen eruit.

Wat hoop je dat dit Tuinpark en de tuin voor jullie gaan betekenen?

Raimond: een rustplek. Om te lezen en te denken.
Kitty: een fijne plek om onze vrienden te ontmoeten. Een vriendin van mij loopt hier vaak op het park om vogels te spotten en zij gaat regelmatig komen aanwaaien.

Raimond: je merkt ook dat mensen blij zijn dat de tuin weer in gebruik wordt genomen.

Kitty: we hebben rondom ons allemaal leuke

mensen ontmoet. Ik voelde me meteen een stuk gemakkelijker daardoor. We voelen ons echt welkom.

Tot slot: Op de valreep, Kitty en Raimond staan al in de deuropening om te vertrekken, komen we te spreken over een ideetje van hem.

Raimond: NLK heeft toch een contactblad? Zou het een idee zijn om voor elk nummer een foto te maken van een stukje tuin waar de bewoner trots op is, bijvoorbeeld een speciale boom, een mooi plekje of een ander onderdeel, met een kort verhaal waarom dit onderdeel belangrijk is?
Wordt vervolgd ...

Met dank aan Kitty en Raimond voor het prettig losse gesprek.

Lidwien, wegwijscoach nieuwe tuinders

Gijs en Walter reiken prijs voor de hoogste zonnebloem uit

Wij hebben een zonnebloemwedstrijd gehouden.

Er deden zeven mensen mee en Jettie heeft gewonnen. Haar zonnebloem was 1 meter, 69 centimeter en 5 millimeter hoog.

We vonden het heel leuk om te doen!

Groetjes, Gijs en Walter

Foto's van Marja Aarsman: Drie fases van de zijdeplant

Terug- en vooruitkijken met de werkgroep Flora en Fauna

Afgelopen seizoen zijn wij - Mar, Anna en Jaap - voorzichtig gestart met een aantal activiteiten om de flora en fauna op Nieuwe Levenskracht aandacht te geven op een andere manier dan al gebeurde. Achtereenvolgens was er een lezing met tips voor natuurlijk tuinieren, een voorlichting en wandeling met vlinders als onderwerp, een Paddenpoeldag voor de jeugd in samenwerking met de Jeugdcommissie, tweemaal een wandeling langs de bijzondere bomen op ons tuinpark (geleid door Simon Buisman en Tanne de Goei) en tot slot de vertoning van de film 'De wilde stad'.

Het was heel leuk om te merken dat er meteen een goede opkomst was en we dus ook voor komend seizoen een programma kunnen maken. We gaan in ieder geval in 2025 meer aandacht besteden aan het systematisch waarnemen en zichtbaar maken van verschillende soorten. Er komen activiteiten die tuinders informeren over hoe je meer biodiversiteit op de tuin kunt realiseren. Ook nemen we contact op met andere tuinparken en natuurorganisaties voor kennisuitwisseling.

Alle activiteiten op een rijtje:

Vlinders en libellen

Samen met NatuurJeBesteBuur (NJBB) hebben we een subsidie aangevraagd en gekregen (!) voor een lezing over vlinders en libellen door de Vlinderstichting. Het doel hiervan is om te starten met het regelmatig tellen van vlinders en libellen in het Ecolint. Met NJBB, die hierin veel ervaring heeft, werken we samen om deze tellingen op te zetten. Mits er voldoende belangstelling is onder de tuinders van NLK om hieraan mee te doen.

Zoogdieren

Voor het spotten van zoogdieren (kleine roofdieren, egels, enz.) bestaat de wens om twee wildcamera's aan te schaffen. Daarvan is het doel in het bijzonder om in beeld te brengen of en hoe de ecologische verbindingen met de omgeving (zoals het Sciencepark) voor zoogdieren functioneren, zodat we die eventueel kunnen verbeteren.

Vogels

Een groepje tuinders is van plan om meer systematisch vogels op het tuinpark te gaan waarnemen en tellen. Een mooie manier is om hiervoor

de LiveAtlas van SOVON (de organisatie voor feiten over vogels <https://www.sovon.nl/>) te gebruiken. Alle vogels die je waarneemt (ziet en/of hoort) kun je hier namelijk invoeren.

We hebben nog een aantal ideeën voor komend seizoen:

- Voor kinderen is het als vervolg op de Paddenpoeldag misschien leuk om nu te zoeken naar bodemdierpjes. Natuurlijk organiseren we dat weer samen met de Jeugdcommissie.
- Welke nachtvlinders komen er voor op Nieuwe Levenskracht? Dat onderzoek je met een lichtbak (overdag) of een verlicht laken ('s avonds).
- Waar moet je op letten bij de aanschaf en het beheren van inheemse planten? Het ecolint is een mooi voorbeeld.
- We gaan bekijken of we opnieuw een wandeling met een thema over ons park kunnen maken. En het seizoen sluiten we weer af met een mooie natuurfilm.

De exacte data van de activiteiten laten we zo spoedig mogelijk weten via de nieuwsbrief en in Het Contact. We horen heel graag of tuinders ideeën hebben voor een bepaalde activiteit of onderwerp of eraan mee willen werken.

Suggesties kunnen naar het e-mailadres: floraf fauna@tuinparknlk.nl

Werkgroep Flora en Fauna, Mar Schuringa, Anna ten Bruggencate, Jaap van der Veen

Appelazijn recept

Appelazijn voor huis, huid en haar

Azijn: een smaakvolle en gezonde toevoeging in veel gerechten, maar waar steeds meer mensen achter komen is dat azijn nog veel meer toepassingen kent.

Zo wassen de 'no poo-ers' (no-poo staat voor 'no shampoo', ofwel geen synthetische stoffen op je huid en in het milieu) hun haar met azijn. Het maakt zacht en geeft glans.

Je kunt het daarnaast uitstekend voor de huid gebruiken: het reinigt, is antibacterieel waardoor bacteriën onze huid niet binnendringen en brengt de pH-waarde van je huid in evenwicht.

Je kunt gewone biologische azijn gebruiken of een zelfgemaakte appelazijn. Voordat je het op huid of haar toepast: probeer het eerst verdund met water (1:1) om te testen of het voor jouw haar en huid werkt en niet irriteert.

Ik maak altijd zelf appelazijn, wij hebben appelboompjes in onze tuin. Van de appels die we van de boom kunnen plukken maak ik appelsap, van de 'val-appels' maak ik appelazijn. Wat is appelazijn eigenlijk?

Een natuurlijk fermentatieproces

Je hebt niet veel nodig: appels, water, een pot, een schone luchtdoorlatende doek (een katoenen lap bijvoorbeeld) een schone pot en een beetje geduld.

Maar hoe wordt dit nu appelazijn?

De bacteriën die overal van nature in de lucht voorkomen zorgen ervoor dat de fructose in de appels zich omzetten naar alcohol (dit kun je ook een beetje ruiken) en de alcohol vervolgens naar azijn.

Hoe ziet het fermentatieproces er uit?

Af en toe neem je een kijkje (en een ruikje) hoe het met je appelazijn gaat.

Een bruin laagje? 'Moer'

Tijdens het proces van het azijn maken verschijnt op gegeven moment een troebel, lichtbruin laagje op de azijn. Dit is goed: dit heet de 'moer', de '-moeder' van de azijn waardoor het proces zich kan voltrekken. Deze zakt later naar de bodem. Deze kun je gewoon in de azijn laten zitten (erg gezond), je kunt eventueel ook wat afscheppen en gebruiken als je opnieuw azijn gaat maken. Als je de moer toevoegt wordt het fermentatieproces versneld.

Een wit laagje? Gist

Soms zie je een witlaagje verschijnen, dit is gist dat vrijkomt tijdens het fermentatieproces. Dit is niet erg, dit kun je er gewoon van afscheppen.

Groen laagje? Weggooien

Helaas, een groen laagje duidt op schimmel. Gooi het weg en probeer het nog een keer.

Recept Appelazijn maken

Benodigheden

- Een grote schone glazen pot of schaal
- Appels of appelschillen en klokhuizen- het liefst biologisch en zo sappig-zuur mogelijk.
- Voldoende om de pot of schaal tot iets onder de rand mee te vullen
- Water (voorgekookt en afgekoeld), genoeg om de pot te vullen zodat de appels net onderstaan
- Een schone katoenen doek (bijvoorbeeld een grote zakdoek of een hydrofiele doek)

Werkwijze

- Kook het water en laat het volledig afkoelen.
- Was de appels en snijd ze in grove stukken. De klokhuizen en de appelschillen hoef je niet weg

- te gooien, deze mogen mee in de pot
- Doe de appels in de glazen pot, vul af tot net iets onder de rand.
  - Voeg het water toe totdat de appels net iets onder water staan.
  - Je wil dat de appels ónder water staan, ze mogen niet in aanraking komen met de lucht. Dit kun je doen door er bijvoorbeeld een bord op te leggen met iets zwaars erop, zodat deze de appels onder water drukt.
  - Bind de opening van de pot of schaal af met de katoenen doek zodat er geen stof of beestjes in terecht komen.
  - Zet de pot op een koele plek, niet in de direct zon maar ook niet in het donker.
  - Na twee á drie weken is je azijn doorgaans klaar. Kijk tussendoor en toe in de pot om te zien of er geen wit of groen laagje op is gekomen (zie boven).
  - Je azijn is klaar als deze niet meer naar alcohol ruikt maar alleen nog naar azijn.
  - Giet de appelazijn in flessen over en berg deze op in een donkere omgeving.

Zo heb je je eigen smaakmaker én verzorgingsproduct in huis.

Fruitige groet,
Gerry Boots

Kort staan de dagen

*Kort staan de dagen kaal
in hun bomen aan takken
groeit donker en winter.*

*Maar mijn oog gloeit, zorgvuldig
kies ik, sprokkel decemberhout
en vlecht deuren uit vleugels,*

*van vogels leg ik het herfshart
te vinden in het nestwarmte huis
van klokken en kamers.*

F.A.Brocatus, Rozenoog, Zeekelk. 2006
FransBrocatus.NL

Boomgaardnieuws

De boomgaard bloeit en groeit en wordt elk jaar mooier. Dit jaar hadden we – dankzij de zakjes tegen de halsbandparkieten – een redelijke oogst aan bessen, pruimen, appels en stoofpeertjes. Kerzen en handperen waren er maar weinig helaas.

Die zakjes zijn niet echt mooi in de bomen, maar zonder die zakjes kunnen we slechts weinig fruit oogsten, want deze vermaledijde parkieten pikken bijna al het fruit aan nog voordat het rijp is en dan rotten ze aan de bomen.

Veel tuinders reageerden enthousiast op het aanbod aan fruit bij het Winckeltje. Hopelijk hebben we volgend jaar weer een mooie – en grotere – oogst.

Onderhoud

Dat die boomgaard steeds mooier is komt door de enthousiaste tuinders die hun werkbeurten op de boomgaard doen. Dank jullie wel.

Het prettige om met een vaste groep tuinders te werken is dat mensen steeds beter het werk op de boomgaard onder de knie krijgen, er van elkaar geleerd wordt en men zodoende ook inbreng in het beheer kan hebben. Het hele jaar door is er genoeg te doen op de boomgaard: het snoeien van fruitbomen in de winter, bemesten in de lente, het uitdunnen van het fruit, de zakjes erom doen en het waterlot knippen in de zomer, de pluk in de

herfst en het hele jaar door maaien – met de zeis! –, het schoonhouden van de boomspiegels en het verwijderen van woekerende planten. Vooral dat laatste is een doorgaande inspanning.

Ook maken we elk jaar de broeihopen voor ringslangen, helaas hebben deze er nog geen gebruik van gemaakt. De afgegraven paardenmest die er nu ligt mag je meenemen en op je tuin gebruiken. Volgend jaar komt er weer verse mest – van een biologische stalhouderij – om de broeihopen in april weer opnieuw op te zetten.

Vergroenen

Zoals jullie wel gezien hebben bij de fietsingang bij Athena: we zijn bezig met het vergroenen van het grind aldaar. Er blijft een fietspad over en een klein stukje grind bij het bankje voor het parkeren

van fietsen, scooters en een enkele canta. De aarde wordt ingezaaid met gras hetgeen dan wekelijks gemaaid kan worden net zoals het oudste stuk van de boomgaard. Twee jaar geleden hebben we bij de Pomologische Vereniging Noord-Holland zeven fruitbomen besteld, oude soorten uit Noord of Zuid-Holland die ze voor ons geënt hebben en die we nog in november zullen poten op de strook grond die we bij de boom-

gaard hebben gevoegd. Daarnaast kregen we een jonge kroosjespruim die een zaailing is van de boom die op de Joodse begraafplaats naast het Flevopark staat.

De Kroosjespruim is mogelijk de stamvader van onze gecultiveerde pruimensoorten.

Vorig jaar hebben we al een wilde appel gepoot, die – samen met Aziatische appelsoorten – de stammoeder van de gecultiveerde appelsoorten is.

Nu nog op zoek naar een wilde peer!

Proefveldjes

Ook hebben we een viertal proefveldjes gemaakt: de graszoden weggespit en er bladaarde (compost van de gevallen bladeren op het algemene gedeelte) en gewone aarde voor in de plaats gedaan.

Daarin hebben we verschillende mengsels zaad van wilde inheemse bloemen gestrooid: bijenmengsel, vlindermengsel, boomgaardmengsel en dergelijke.

Kunnen we volgend jaar kijken welk mengsel het beste op onze boomgaard groeit en het beste het gras onderdrukt. Want dat laatste zou het mooi-

ste zijn: weinig gras en veel bloemen voor bijen, vlinders en andere insecten, die dan weer de bloem kunnen bestuiven en er zodoende meer fruit aan de bomen groeit.

Wanneer jullie dit lezen, hebben we eind november de helft van de wilgen geknot die langs het pad bij de boomgaard staan. Drie jaar geleden hebben we die gepoot en nu konden we ze voor het eerst knotten. We hebben dat maar bij de helft gedaan, omdat dat beter is voor bijen, vlinders en andere insecten. Volgend jaar knotten we de andere helft.

Tanne de Goei

STEKKIES

Naam: Rifka (10 jaar)

Tuin: 130

Met: vader Job, moeder Marinka,
zus Lenne (12 jaar)

Hoe lang hebben jullie al een tuin?

Oh dat weet ik niet. Ik was nog heel klein.

Hoe vind je het hier?

Heel erg leuk! Soms verveel ik me en dan kijk ik in de schuur en dan vind ik dingen waar ik mee op het grasveldje kan spelen

Help je wel eens mee?

Ja net nog! Ik ben met zo'n pak in het water geweest om riet eruit te trekken, samen met mijn moeder. Het is een soort regenbroek die aan je laarzen vastzit.

Stoer zeg! En help je ook wel eens mee in jullie eigen tuin?

In de tuin zit ik erbij en dan ga ik tekenen. Of eten maken van planten uit de tuin. Iets wat je op brood kan smeren. Ik had iets geprakt met munt, frambozen en pistache. Maar dat was niet zo lekker. Ik heb ook limonade met munt en aardbei gemaakt. Die was best oké.

Slapen jullie ook wel eens op de tuin?

Ja heel vaak. Van vrijdag op zaterdag. Dan kijken we vrijdagavond een film en zaterdagochtend halen we kaneelbroodjes bij de bakker. Soms blijven we tot zondag.

Ik heb een kamer met mijn zus. We slapen in een stapelbed. Soms is dat heel irritant. Dan is Lenne heel erg aan het bewegen en ik lig onder en dan is het net een aardbeving. En zij wil het licht aan en ik niet. Thuis wil ik wel een lichtje maar hier op de tuin wil ik het lekker donker hebben.

Wat is je favoriete jeugdactiviteit?

Het Waterfestijn is het allerleukst! Dat kon dit jaar niet doorgaan, maar de afgelopen jaren hebben we daar met ook vriendinnen veel lol gehad.

Zijn er ook dingen op de tuin die je niet leuk vindt?

Dat ik me soms verveel. Dan ga ik bij Mona langs, of ik vraag iemand om een spelletje te doen. Als ik echt niks weet, ga ik naar de kantine voor de wifi. Als ik mijn telefoon mee heb. Mijn vrienden Ruby en Lewis hebben nu een huis met een tuin dus die hebben hun tuin hier weggedaan. Dat is wel jammer.

Als je iets zou kunnen veranderen, wat zou dat zijn?

Ik vind alles wel leuk eigenlijk. Mag het echt alles zijn? Dan wil ik wel een glijbaan in de speeltuin die uitkomt in een ballenbak!